

Možnosti uporabe Napo spletnega orodja pri pouku naravoslovja na razredni stopnji

Sandra Mršnik, višja svetovalka za razredni pouk, Zavod RS za šolstvo

Varnost/nevarnost

SSKJ

- **várnost** -i ž (á) *stanje varnega: zagotoviti komu varnost;*
- **nevárnost** -i ž (á) *možnost nesreče, škode ali česa slabega, neprijetnega sploh*

Zakaj in kako?

Animirani junaki

Napo je:

- ✓ glavni junak serije animiranih filmov,
- ✓ **običajen človek** – niti dober niti slab, niti mlad niti star, v tem smislu je njegovo kulturno ozadje nevtralno,
- ✓ **ustrežljiv** delavec, ki je lahko žrtev položajev, nad katerimi nima nadzora, vendar pa tudi lahko **prepozna nevarnosti ali tveganja** in da **dobre predloge za izboljšanje varnosti** in organizacije dela.

Šef je:

- ✓ stranski lik,
- ✓ delovodja, vodja gradbišča ali direktor tovarne, on je avtoriteta,
- ✓ vedno daje navodila neposredno Napu,
- ✓ **ne zanima ga samo varnost njegovega osebja, ampak tudi njegova storilnost.**

Gospodična Strudel je:

- ✓ močna ženska, ki ima višjo ali enako raven avtoritete kot šef,
- ✓ pojavi se kot stranka, inšpektorica za delo ali medicinska sestra v podjetju ter pritiska na šefa in njegovo osebje,
- ✓ zaradi svojih pretiravanj je smešna. Napa včasih zapelje njen nekoliko posebni šarm.

Napette dela:

- ✓ v istem delovnem okolju kot Napo,
- ✓ občasno pri svojem delu napravi napako,
- ✓ Nappette privlači Napov šarm, vendar pa Napa včasih razjezijo njeni poskusi, da bi mu pomagala.

Sodelavci:

- ✓ odvisno od zgodb ima Napo lahko enega ali dva sodelavca, ki delata v istem podjetju in opravljata enaka ali podobna dela,
- ✓ ti liki so ozadje za Napova junaška dejanja.

Živali

- ✓ žaba, jež, pes in druge živali so tudi del Napovega sveta,
- ✓ te živali so vsečni liki, ki pomagajo razvijati zgodbe in prigodam našega junaka dajejo pridih risanega filma.

Animirani predmeti

- ✓ kot v pravih animiranih filmih predmeti oživijo, se odzivajo na Napovo vedenje ali ga grajajo,
- ✓ tak primer so varnostni znaki, ki govorijo in mahajo z rokami v filmu „Zgodba o najboljših znakih“.

Zakaj uporabiti Napo spletno orodje pri pouku naravoslovja na razredni stopnji?

Zaradi:

- ✓ zanimivih animiranih junakov,
- ✓ psiholoških in drugih značilnosti učencev razredne stopnje,
- ✓ ciljev v učnih načrtih naravoslovnih predmetov,
- ✓ močnega identifikacijskega momenta.

Kaj lahko povemo o učencih razredne stopnje?

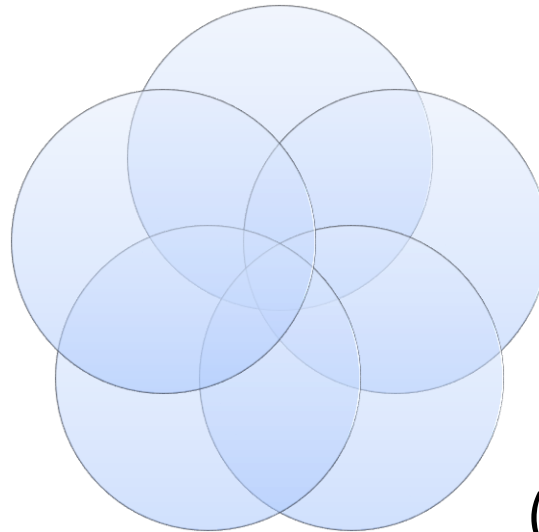
Da so med
njimi velike
razlike v:

načinu in
stopnji
mišljenja,...

načinu
govora,

načinu
odzivanja,

spretnostih
(motoričnih,
govornih,...)

... razvoj poteka pri učencih :

TELESNI RAZVOJ	SPOZNAVNI RAZVOJ	ČUSTVENO- OSEBNOSTNI RAZVOJ	SOCIALNI RAZVOJ
✓ telesne spremembe ✓ razvoj zaznavnih in gibalnih sposobnosti in spretnosti	✓ spremembe v intelektualnih procesih: razvoj spomina, sklepanje, govora, učenja, presojanja	✓ spremembe v doživljanju , izražanju, uravnavanju čustev	✓ razvoj komunikacije, medosebnih odnosov, socialnega razumevanja

Skupno vsem učencev od 6. in 11. letom oziroma razredne stopnje:

- bolje razumejo in razložijo lastna čustva in čustva drugih,
- visoka stopnja motiviranosti, radovednosti.

Kaj jih zanima?

- dogodivščine (*nenavaden, zanimiv, vznemirljiv doživljaj*)
- zanimive zgodbe (*nekaj, kar vzbudi zanimanje*),
- nepričakovani razpleti (*nepričakovane ovire, nepričakovan stranski junak*)
- ...

lik Napa vse to omogoča in še več ...

Kaj omogoča uporaba Napo spletnega orodja pri pouku naravoslovja na razredni stopnji?

- uresničevanje ciljev iz učnih načrtov za predmeta spoznavanje okolja (1.-3. razred) in naravoslovja in tehnike (4. in 5. razred)

Kaj je Napo?

- je učinkovito spletno orodje,
- predstavlja v obliki animiranih filmov zanimiv in slikovit način spoznavanja problematike povezane s **področjem varnosti in zdravja**

Lastnik filmov Napo sta produkcijska hiša Via Storia, ki ima sedež v Strasbourgu v Franciji, ter konzorcij Napo, ki financira in producira filme za majhno skupino evropskih organizacij za varnost in zdravje:

- ✓ AUVA (Avstrija); DGUV (Nemčija); HSE (Združeno kraljestvo); INAIL (Italija); INRS (Francija) in SUVA (Švica). Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu (EUOSHA) je poleg tega sklenila pogodbo z DGUV (v imenu konzorcija) za reprodukcijo filmov Napo in dobavo teh kopij nacionalnim kontaktnim točkam v državah članicah EU, državah kandidatkah in državah EFTA.

Kako poiskati Napa?

<http://www.napofilm.net/who-si-napo.>

Napovi filmi

Serijski filmovi o Napu so izdelani z računalniško grafiko. Film prikazuje like v svetu dela, ki se srečujejo z varnostnimi vprašanji. Glavni lik Napo in njegovi sodelavci se izražajo brez besed. Njihove zgodbe so poučne. Sprožajo vprašanja in spodbujajo razpravo o posebnih vidikih varnosti pri delu. Včasih ponudijo praktične rešitve ali vodijo do njih. Prav ta mešanica poučnosti, kulturne nevtralnosti in humorja v obliki risanega filma daje seriji filmov o Napu njen značaj. Napo je všečen, a lahkomišeln lik. Zaradi Napovega univerzalnega jezika so filmi primerni za vsakogar. Vsak prizor je neodvisen od drugih in se lahko uporabi kot samostojen film ali pa se posamezni prizori prikažejo en za drugim.

Napov v ... Delamo skupaj

Podoba, ki jo lastnica tovarne poda v intervjuju za medije o proizvodnih dosežkih in varnosti v podjetju, ponavadi kaže povsem drugačno sliko od dejanskega stanja. Njena izjava, da je varnost prednostna naloga podjetja, se ne sklada s podobo, ki se kaže na drugačnih organizacijskih ravneh podjetja, npr. z delovnimi postopki, pri katerih ni poskrbljeno za varnost, neupoštevanjem predpisanih postopkov in slabim obveščanjem. "Sodelovanje" zadeva dva vidika preprečevanja: kulturo in ravnanje. Poudarja, da lahko sodelovanje med vodstvenim kadrom in delavci ustvari varnejše, bolj zdravo in produktivnejše delovno okolje, ki temelji na sodelovanju pri izboljšavi varnostne kulture, tj. "načina, kako se pri nas lotevamo zadev" oziroma načina upravljanja varnosti na delovnih mestih. Menedžerji podjetja so vodje, učinkoviti vodje pa svojo zavezanost kažejo s konkretnimi dejanji. Spodbujajo varnost in zdravje pri delu ter si prizadevajo, da je njihovo ravnanje vzgledno, saj so na vidnem položaju in so dobro seznanjeni z glavnimi vprašanji varnosti. Njihovi zaposleni jih spoštujejo in jim zaupajo, ker so z njimi vzpostavili odprt dialog. Za dobro opravljeno delo izrekajo pohvalo, v primeru storjenih napak pa odločno ukrepajo. Vključevanje delavcev je dvosmerni proces, v katerem se vodstveni delavci in zaposleni pogovarjajo, prisluhnejo drug drugemu, skupaj rešujejo težave in si izmenjujejo stališča in informacije.

[View episodes](#)

Zgodba o Napu

Kdo je Napo?

Napovi prijatelji

Napovi filmi

Napo za učitelje

Uporaba Napa

Kmalu pri vas

Pravice in dovoljenja

Napova galerija

[Contact us](#) [Links](#)

Slovenščina

Ciljna skupina: od 7 do 9 let

Izobraževalno gradivo o varnosti in zdravju pri delu je na voljo v nadaljevanju.

Pripomočke, navedene v učnih urah, je mogoče prenesti iz **knjižnice pripomočkov**.

Zgodba o Napu

Kdo je Napo?

Napovi prijatelji

Napovi filmi

Napo za učitelje

Uporaba Napa

Kmalu pri vas

Pravice in dovoljenja

Napova galerija

Od 7 do 9 let

Napovi najboljši varnostni znaki

To gradivo učence seznanja z **osnovnimi varnostnimi znaki**, jim pomaga prepoznati različne oblike znakov in razlikovati med njimi ter z zabavno igro prevzemanja vlog spoznati, zakaj nam znaki pomagajo, da ostanemo varni.

Vsebinski sklopi

Od 7.-9. let	Od 9.-11. let
<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="175 568 838 701">1. Znaki za nevarnost/prepoved <li data-bbox="175 719 906 922">2. Znaki za obveznosti/reševanje v sili <li data-bbox="175 946 716 1008">3. Tveganja za kožo <li data-bbox="175 1025 745 1086">4. Tveganja za hrbet	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="991 568 1760 694">1. Prepoznavanje tveganj in nevarnosti <li data-bbox="991 719 1470 853">2. Ukrepanje in preprečevanje

Struktura gradiv

Gradivo zajema:

- ✓ **podrobna navodila,**
- ✓ **predlagane dejavnosti,**
- ✓ **s spleta prenosljive spremljevalne pripomočke,** ki bodo vzgojiteljem in učiteljem omogočili, da bodo vsebine o varnosti in zdravju pri delu lažje vključili v obstoječe dejavnosti

Od 7. do 9. leta

Napovi varnostni znaki

Dva tematska sklopa:

- 1. Znaki za nevarnost/prepoved** (seznanjenje z osnovnimi varnostnimi znaki, prepoznavanje različnih oblik znakov in poznavanje njihovega pomena, uzaveščanje, kako nam upoštevanje znakov pomaga, da ostanemo varni)
- 2. Znaki za obveznosti/reševanje v sili** (seznanjanje z znaki reševanja in obveznosti, uzaveščanje učencev o pomenu upoštevanja opozorilnih znakov za lastno zaščito)

! Glavni namen je, da učenci spoznajo znake za nevarnost, jih upoštevajo in ob tem odgovorno ravnajo.

znaki za nevarnost

Znak za nevarnost – znak, ki opozarja na potencialno nevarnost (npr. nevarnost: elektrika)

Glavne značilnosti:

- Trikotna oblika
- Črna risba ali oznaka na vsaj 50% velikem rumenem ozadju

Splošna nevarnost

Nevarnost padca

Nizke temperature

Viseči tovor

Industrijska mehanizacija in vozila

Nevarnost: elektrika

znaki za prepoved

Znak za prepoved – znak, ki prepoveduje obnašanje, ki lahko povečuje tveganje oziroma povzroča nevarnost (npr. Prepovedano kajenje)

Glavne značilnosti:

- Okrogla oblika
- Črni piktogram na beli podlagi, rdeči rob in diagonalno z rdečim prečrtan piktogram
- Rdeče obarvan del znaka mora meriti vsaj 35% površine znaka

Prepovedano kajenje

Prepovedana uporaba odprtega ognja

Prepovedano za pešce

Prepovedano gašenje z vodo

Nepooblaščenim vstop prepovedan

Prepovedan dostop gradbenim in industrijskim strojem oz. vozilom

Glavne značilnosti:

- Okrogla oblika
- Bell piktogram na modri podlagi
- Modra površina mora pokrivati najmanj 50% površine znaka

Zasilni izhod na levi

Zasilni izhod na desni

Obvezna uporaba zaščitnih očal

Obvezna uporaba čelade

Obvezna uporaba zaščite za sluh

Obvezna uporaba zaščitnih škornjev

Obvezna uporaba zaščitnih rokavic

Obvezna uporaba delovnega kombinizona

Obvezna smer za pešce

Obvezno upoštevanje znakov

Simbol opreme za prvo pomoč

Ravnanje v primeru požara

Navodila oz. obvestila morajo vsebovati bistvena in izčrpa navodila za ravnanje v primeru požara in morajo biti del splošnega postopka evakuacije.

Gasilni aparat

6/6

Prva učna ura Napavil najboljših varnostnih znakov učence seznanja z znaki za nevarnost in preprečevanje.

Od 7.- do 9. leta

Pazi na svoje telo

- ✓ **Tveganja za kožo** (dvigovati zavest o izpostavljanju nevarnosti za kožo, spoznati zaščito pred običajnimi, vsakdanjimi tveganji, napovedati možnost tveganja, pojasniti, kako lahko pazimo na lastno telo, s posebnim poudarkom na koži)
- ✓ **Tveganja za hrbet** (prepoznati tveganje za lastno varnost, napovedati tveganje, spoznati, kako zaščititi svoj hrbet pred enostavnimi tveganji)

! Glavni namen je prepoznati tveganje za telesno zdravje in varnost zaradi ravnanja, ki se mu lahko izognemo, predvideti podobna tveganja v novih okoliščinah ter jim pojasniti, kako taka tveganja preprečiti.

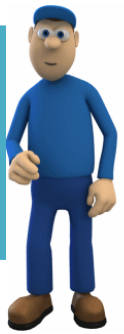
Od 9. do 11. leta

Napov lov na nevarnosti

- ✓ **Prepoznavanje tveganj in nevarnosti** (pojasnijo nevarnosti in tveganja za varnost in zdravje, s katerimi se srečami **doma in v šoli**, zavejo se lastne odgovornosti v zvezi z nevarnostmi in tveganji), ocenijo različne stopnje tveganja*, kar je ključno za zmanjševanje števila nesreč in obolenj.
- ✓ **Ukrepanje in preprečevanje** (prepoznajo ukrepe, ki so potrebni za varnost in za preprečevanje nevarnosti, ocenijo stopnjo tveganja).
- ✓ ! Glavni namen je ugotoviti in pojasniti **nevarnosti in tveganja za varnost in zdravje**, s katerimi se lahko srečamo doma in v šoli.

Ocena tveganja?

Ocena tveganja je premišljeno **ocenjevanje vsega, kar bi lahko ogrozilo varnost ali zdravje zaposlenih.**

Je sistematičen pregled vseh vidikov dela in vključuje:

1. **identifikacijo** vsega, kar lahko povzroči poškodbe ali ogrozi zdravje zaposlenih,
2. oceno, ali je nevarnost oziroma tveganje **možno preprečiti** in če to ni možno,
3. **opredelitev zaščitnih ukrepov**, ki jih je treba uvesti, da se tveganje ustrezno nadzoruje

Značilna tveganja

Na **delovnem mestu in doma** so:

- ✓ elektrika,
- ✓ orodja , še posebej rezala,
- ✓ požar,
- ✓ stroji,
- ✓ zdrs, padec z lestve ali stopnic, padec z višine,
- ✓ transport,
- ✓ kostno-mišična obolenja kot posledica premoščanja težkih bremen, obračanja in vrtenja, drže (zaradi dela pred zaslonom), ponavljajočih se gibov ...

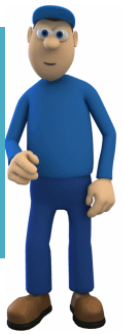
Značilna tveganja

- ✓ kemikalije-neposredna poškodba zaradi vdiha, opekline ali razdražena koža in dolgoročne posledice, kot so rak, bolezni dihal in alergije,
- ✓ biološka tveganja-bakterije, glivice,
- ✓ hrup, vibracije ...

Napovi animirani filmi vsebujejo številne prizore, ki se lahko uporabijo za predstavitev večine teh tveganj.

Pet korakov

Pristopi petih korakov za pravilno oceno tveganja:

1. korak: identifikacija tveganja in oseb, ki so izpostavljene nevarnosti,
2. korak: ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj,
3. korak: določanje preventivnih ukrepov,
4. korak: ukrepanje,
5. korak: opazovanje in pregledovanje.

Tabela A

Tveganje	Film	Prizor
Prometne nesreče		
Nevarnost trka	Napo v varno na gradbišču	6. Vsakomur svojo pot
Naglica ali slaba koncentracija	Napo v čiščenju	1. Sprememba načrta
Utrujenost in naglica	Napo v ... Varnem vzdrževanju	5. Hiti počasi!
Visoka hitrost in skrite nevarnosti	Napo ... pri tveganih opravilih	5. Tvegane kombinacije

Požar		
Požar	Napo v ... Nevarnost: kemikalije!	3. Vnetljivo
Požar	Zgodba o najboljših znakih	5. in 6. prizor
Požar	Zgodba o najboljših znakih	11. in 12 prizor
Požar	Zgodba o najboljših znakih	14. in 15 prizor

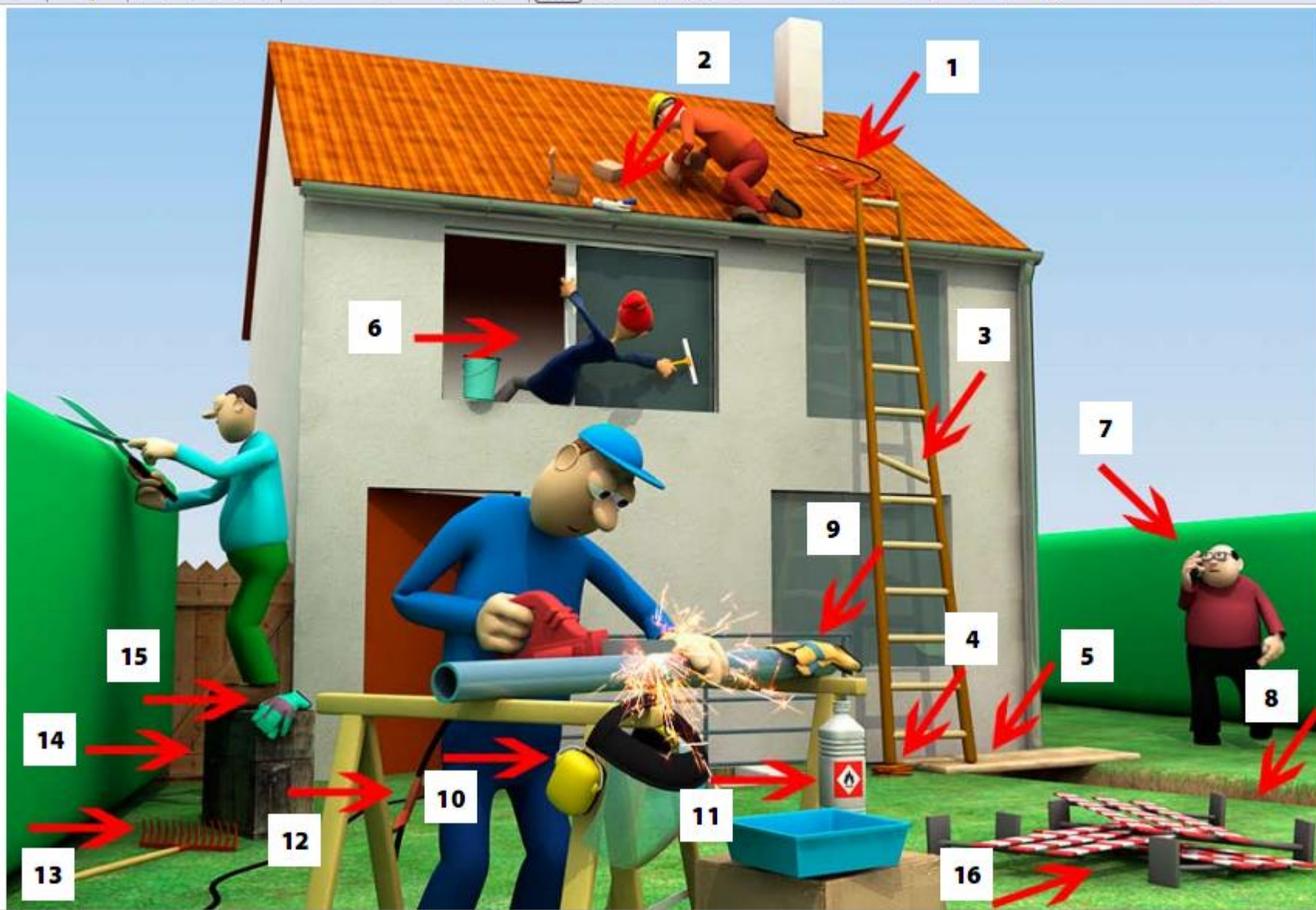
Elektrika		
Elektrika	Napo v: „Varnost na delovnem mestu ... in zunaj njega“	Odlomek, ko Napo pripravlja luči za zabavo

Stroji		
--------	--	--

- identifikacija tveganja in oseb, ki so izpostavljeni nevarnosti,
- ocenjevanje in prednostno razvrščanje tveganj,
- določanje preventivnih ukrepov,
- ukrepanje,
- opazovanje in pregledovanje.

Od 9. do 11. leta

Napov lov na nevarnosti

- ✓ **Prepoznavanje tveganj in nevarnosti** (pojasnijo nevarnosti in tveganja za varnost in zdravje, s katerimi se srečami **doma in v šoli**, zavejo se lastne odgovornosti v zvezi z nevarnostmi in tveganji), ocenijo različne stopnje tveganja*, kar je ključno za zmanjševanje števila nesreč in obolenj.
- ✓ **Ukrepanje in preprečevanje** (prepoznajo ukrepe, ki so potrebni za varnost in za preprečevanje nevarnosti, ocenijo stopnjo tveganja).
- ✓ ! Glavni namen je ugotoviti in pojasniti **nevarnosti in tveganja za varnost in zdravje**, s katerimi se lahko srečamo doma in v šoli.

Vrednotenje doseženega znanja in spretnosti nekoliko drugače

Učitelj in učenci ovrednotijo svoje učne uspehe z naslednjim orodjem:

Zlato: Znam razložiti vsaj tri vrste tveganja oziroma nevarnosti, ki ogrožajo mene in druge. Znam oceniti stopnjo tveganja.

Srebro: Znam razložiti, kaj je tveganje in kaj je nevarnost (zame in za druge) doma in v razredu.

Bron: Znam razložiti, kaj je tveganje.

Razširjeno delo

A. Predstavitev in pogovor o različnih tipičnih tveganjih, na katere lahko naletimo; kot izhodišče vzamemo nabor filmskih odlomkov z Napom (avtomobilske nesreče, elekrika, spodrsljaji in padci, padci z višine – npr. stopnice, kemikalije, hrup).

Seznam možnih filmskih odlomkov za razširjeno delo lahko najdete tukaj <http://www.napofilm.net/sl/napos-films>

Učna načrta za SPO in NIT:

SPO

Učenci:

- ✓ ugotavljajo, da nekatere stvari, ki jih dobijo v telo iz okolja, lahko škodijo,
- ✓ vedo, kako deluje človeško telo,
- ✓ spoznavajo sebe in vedo, kako ljudje živijo, rastejo, se hranijo, premikajo in uporabljajo svoja čutila,
- ✓ vedo, da obstajajo snovi z nevarnimi lastnostmi (nevarne snovi: strupene, vnetljive, eksplozivne, jedke, okolju nevarne),
- ✓ spoznajo osnovne oznake za nevarne lastnosti snovi,
- ✓ razumejo pomen osnovnih oznak za nevarne lastnosti snovi.

NIT:

- ✓ utemeljiti, da so tudi sami odgovorni za svoje zdravje,
- ✓ pojasniti, da lahko nekatere bolezni in poškodbe sami preprečijo z odgovornim ravnanjem
- ✓ razložiti pomen simbolov za označevanje nevarnih snovi ter jih prepoznati na izdelkih za vsakdanjo rabo (jedko, vnetljivo, strupeno, nevarno za vodno okolje idr.),

Učni načrt:

NIT

Učenci znajo:

- ✓ utemeljiti, da so tudi sami odgovorni za svoje zdravje,
- ✓ pojasniti, da lahko nekatere bolezni in poškodbe sami preprečijo z odgovornim ravnanjem,
- ✓ razložiti pomen simbolov za označevanje nevarnih snovi ter jih prepoznati na izdelkih za vsakdanjo rabo (jedko, vnetljivo, strupeno, nevarno za vodno okolje idr.),
- ✓ prepoznati nevarne snovi na podlagi simbolov in ustrezno ravnati.

V osnovni šoli od 1. do 5. razreda

- pri predmetih spoznavanje okolja in naravoslovje in tehnika so v posodobljenih učnih načrtih zapisani cilji, ki so vsebinsko vezani na ta področja,
- Napo ponuja pestro paleto idej, ki omogočajo, da so koncepti varnosti vključijo v poučevanje,
- lahko se jih v izvedbi uporabi kot samostojno učno enoto ali kot del širšega dejavnosti,
- glavni namen uporabe filmov z Napom pri poučevanju otrok, je v tem, da senzibiliziramo učence, kako naj pazijo nase in na druge in kako naj prepoznajo nevarnosti.
- !nikoli ni prezgodaj.

Dopušča ustvarjalnost pri oblikovanju:

- ✓ novih, izvirnih idej npr.: znaki za varno šolo,
- ✓ gledališko uprizoritev,
- ✓ možnosti natečaja za
„supervarnostnega heroja“ šole, razreda ...

Cilj:

iskanje učinkovitih pristopov, ki bodo seznanjali učence z osnovnim konceptom varnosti, krepili zavedanje lastne odgovornosti v zvezi z nevarnostmi in tveganji ter opolnomočili učence za ocenjevanje različnih stopenj tveganja

Napo ni samo animirani junak ...

<http://www.napofilm.net/sl/napos-films>

